

Львівський національний медичний університет
імені Данила Галицького
факультет післядипломної освіти
кафедра терапевтичної стоматології

„ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи,
член-кореспондент НАМН України,
професор М.Р. Гжегоцький

лютого 2021р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

стажування

«Терапевтична стоматологія»

для лікарів стоматологів-терапевтів

кількість навчальних годин:

лекції - 12, семінарські заняття - 24,
практичні заняття - 50, самостійна робота - 36,
додаткові програми - 22, іспит - 6.
разом – 150 годин. кредити ECTS – 5

обговорено та затверджено

на засіданні методичної наради кафедри
терапевтичної стоматології ФПДО
„27” січня 2021 р., протокол № 1
завідувач кафедри
к.мед.н., доцент Пупін Т.І.

затверджено

методичною комісією ФПДО
лікарів і провізорів
„11” лютого 2021 р., протокол № 1
голова методичної комісії
к.мед.н., доцент Січкоріз О.Є.

Пояснювальна записка

Цикл стажування за фахом «Терапевтична стоматологія» призначений для лікарів стоматологів-терапевтів, які втратили кваліфікаційну категорію лікаря та поновлюють сертифікат спеціаліста, а також перед черговою атестацією на присудження або підтвердження кваліфікаційної категорії. Порядок проходження стажування регламентується наказом МОЗ України від 17.03. 1993 року, №48 «Про порядок направлення на стажування лікарів і їх наступного допуску до лікарської діяльності».

Тривалість циклу стажування за фахом «Терапевтична стоматологія» – 1 місяць, що дає змогу повністю оволодіти матеріалом і практичними навичками з обраної спеціальності.

Навчання на циклі стажування за фахом «Терапевтична стоматологія» забезпечує слухачам отримання 50 балів БПР згідно з Додатком 5 «Порядку проведення атестації лікарів», затвердженого Наказом МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів».

Мета (завдання) циклу. Підготовка слухачів до роботи у лікувально-профілактичних закладах відповідно до освітньо-кваліфікаційних вимог лікаря стоматолога-терапевта.

Визначення рівня теоретичних знань, умінь та практичних навичок; оновлення та поглиблення ключових професійних компетентностей з усіх розділів терапевтичної стоматології у відповідності до принципів доказової медицини.

Опис курсу, його структура (основні розділи).

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни:

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин – 5 кредитів ECTS (1 кредит ECTS – 30 годин). Аудиторне навантаження – 70%, СРС – 30%.

структура навчальної дисципліни	разом	кількість навчальних годин					
		лекції	семінарські заняття	практичні заняття	самостійна робота	додаткові програми	іспит
назва дисципліни «Терапевтична стоматологія»	навчальні години – 150 кредити ECTS – 5	12	24	50	36	22	6

Програма передбачає вивчення 10 основних розділів. Навчання проходить у формі лекцій, семінарських, практичних занять та самостійної аудиторної роботи, які розроблені з врахуванням сучасних теоретичних знань і практичних рекомендацій, взаємно доповнюють один одного та подаються з урахуванням принципів доказової медицини.

До додаткових програм включені курси: медичної інформатики, медицини катастроф та інфекційних хвороб (ВГ/ВІЛ).

Для виявлення рівня знань слухачів циклу програмою передбачено:

- тестове оцінювання базових та вихідних знань з використанням комп'ютерної атестаційної програми затвердженої МОЗ України;
- базовий тестовий контроль для визначення вихідних знань;
- проміжний контроль (усне опитування) після кожного розділу програми;
- комплексна контрольна робота для визначення рівня засвоєння програми;
- заключний контроль у вигляді усного іспиту за екзаменаційними білетами.

Оцінювання рівня знань слухачів циклу проводиться за чотирибальною шкалою та у балах за стобальною системою.

оцінка в балах	оцінка за чотирибальною шкалою	оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90-100	відмінно / 5	A	високий відмінно
82-89	добре / 4	B	вище середнього дуже добре
75-81		C	середній добре
67-74	задовільно / 3	D	задовільний задовільно
60-66		E	достатній задовільно
35-59	незадовільно / 2	FX	початковий незадовільно
0-34		F	початковий незадовільно

Слухачам, які виконали програму і успішно склали іспит, видається посвідчення про проходження циклу стажування за фахом «Терапевтична стоматологія» та сертифікат встановленого зразка про присвоєння їм кваліфікації лікаря-спеціаліста за фахом «Терапевтична стоматологія», або посвідчення про проходження циклу ІНФ, що забезпечує щорічний обов'язковий мінімум балів безперервного професійного розвитку для подання в особисте освітнє портфоліо.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

циклу стажування

«Терапевтична стоматологія»

МЕТА НАВЧАННЯ: підвищення професійної компетентності слухачів.

КАТЕГОРІЯ СЛУХАЧІВ: лікарі стоматологи-терапевти.

ТРИВАЛІСТЬ НАВЧАННЯ: 150 годин (1 місяць).

№	розділи циклу	кількість навчальних годин				всього
		лекції	семінарські заняття	практичні заняття	самостійна робота	
1	Амбулаторне знеболення в стоматології.		2	4	1	7
2	Невідкладні стани в стоматології.		2	2	2	6
3	Карієс зубів.		2	4	6	12
4	Некаріозні ураження твердих тканин зубів.		2	4	2	8
5	Захворювання пульпи зуба та періодонта.	4	4	8	6	22
6	Естетична реставрація в стоматології.		2	6	2	10
7	Пломбувальні матеріали. Адгезивні системи.	2	2	4	2	10
8	Захворювання пародонта.	2	4	10	4	20
9	Захворювання СОПР.	2	2	6	6	16
10	Фізіотерапевтичні методи лікування в стоматології.	2	2	2	3	9
	визначення рівня знань:					
11	Базовий тестовий контроль.				1	1
12	Комплексна контрольна робота.				1	1
13	Заключний іспит.		6			6
	разом	12	30	50	36	128
	додаткові програми:					
14	Медична інформатика.	6				6
15	Медицина катастроф.	8				8
16	Інфекційні хвороби (ВГ/ВІЛ).	8				8
	разом	34	30	50	36	150

тематичний план лекцій

№	назва теми	години	лектор
1	Захворювання пульпи зуба та періодонта. Основні принципи та техніки ендодонтичного лікування.	2	доц. Пупін Т.І.
2	Алгоритми ендодонтичного лікування.	2	доц. Мінько Л.Ю.
3	Сучасні пломбувальні матеріали.	2	доц. Бумбар О.І.
4	Сучасні погляди на етіологію та патогенез захворювань тканин пародонту. Класифікації захворювань пародонту. Гінгівіт, пародонтит, пародонтоз. Клініка, діагностика, профілактика. Комплексне лікування.	2	доц. Годована О.І.
5	Передракові захворювання СОПР та червоної облямівки губ. Пухлини щелепно-лицевої ділянки.	2	доц. Слаба О.М.
6	Фізичні методи діагностики і лікування в стоматології.	2	доц. Риберт Ю.О.

всього 12 годин

тематичний план семінарських занять

№	назва теми	години	вид семінару
1	Місцеве знеболення в терапевтичній стоматології.	2	колоквіум
2	Невідкладні стани в стоматології.	2	колоквіум
3	Карієс зубів.	2	колоквіум
4	Некаріозні ураження твердих тканин зубів.	2	колоквіум
5	Захворювання пульпи зуба та періодонта.	2	колоквіум
6	Алгоритм ендодонтичного лікування.	2	колоквіум
7	Реставраційна терапія.	2	колоквіум
8	Пломбувальні матеріали. Адгезивні системи.	2	колоквіум
9	Комплексне лікування запальних захворювань пародонта.	2	колоквіум
10	Комплексне лікування генералізованого пародонтиту.	2	колоквіум
11	Захворювання слизової оболонки порожнини рота.	2	колоквіум
12	Фізіотерапевтичні методи лікування в стоматології.	2	колоквіум
13	Заключний іспит.	6	

всього 30 годин

тематичний план практичних занять

№	назва теми	години
1	COVID-19 – огляд проблемних питань.	2
2	Анестетики: фармакологічна характеристика, механізм їх дії, умови зберігання. Місцеве аплікаційне та ін'єкційне знеболення.	2
3	Невідкладні стани в стоматології: клініка, діагностика та перша допомога.	2
4	Карієс: етіологія, патогенез, класифікації. Клініка та диференційна діагностика карієсу залежно від глибини ураження.	2
5	Методи лікування карієсу: неінвазивний, мікро- та мінімально інвазивний, оперативно-відновний, ART- метод та загальний.	2
6	Клініка та диференційна діагностика некаріозних уражень, які виникають у період фолікулярного розвитку зубів. Спадкові порушення розвитку твердих тканин зубів.	2
7	Клініка та диференційна діагностика некаріозних уражень, які виникають після прорізування зубів.	2
8	Клініка та диференційна діагностика різних форм пульпіту та апікального періодонтиту.	2
9	Методи лікування пульпіту: біологічний, вітальний та девітальний. Консервативне лікування апікального періодонтиту залежно від етіології, перебігу та наявності вогнища деструкції в періапикальних тканинах. Загальне лікування періодонтиту.	2
10	Етапи підготовки кореневого каналу до пломбування.	2
11	Матеріали для заповнення кореневого каналу. Методи і техніки obturaції. Критерії якості пломбування кореневого каналу.	2
12	Алгоритм виконання естетичної реставрації.	2
13	Етапи пломбування адгезивною технікою та методом „закритого” і „відкритого сендвіча”.	2
14	Алгоритм виконання прямої реставрації фронтального зуба. Техніка виконання реставрації „силіконовим ключем”.	2
15	Реставраційні матеріали: склоіономерні цементы (класичні, гібридні), компомери, замінник дентину, композитні матеріали світлового твердіння.	2
16	Адгезивні системи: характеристика поколінь, техніка застосування, критерії вибору.	2
17	Клінічний перебіг різних форм папіліту, гінгівіту та локального пародонтиту.	2

18	Медикаментозні засоби для місцевого і загального лікування захворювань пародонта. Лікувальні та захисні пародонтальні пов'язки.	2
19	Клініко-рентгенологічні ознаки генералізованого пародонтиту різного ступеня важкості.	2
20	Хірургічні методи лікування захворювань пародонта. Сучасні матеріали для заміщення кісткових дефектів. Метод направленої регенерації в пародонтальній хірургії.	2
21	Ортопедичні, ортодонтичні та фізіотерапевтичні методи лікування захворювань пародонта.	2
22	Зміни СОПР при інфекційних захворюваннях.	2
23	Зміни СОПР при захворюваннях внутрішніх органів та екзогенних інтоксикаціях. Зміни СОПР при гіпо- та авітамінозах.	2
24	Принципи комплексного лікування захворювань СОПР. Медикаментозні засоби для місцевого і загального лікування захворювань СОПР.	2
25	Фізіотерапевтичні методи лікування в практичній ендодонтії: діатермокоагуляція, внутрішньокореневий електрофорез, депофорез гідроксиду міді-кальцію.	2

всього 50 годин

тематичний план самостійної роботи

№	назва теми	години
1	Індивідуальний підбір анестетика залежно від причини та інтенсивності болю, об'єму і характеру стоматологічного втручання та соматичного здоров'я пацієнта. Базовий тестовий контроль.	2
2	Медикаментозні засоби, медичне обладнання та інструменти для надання невідкладної допомоги.	2
3	Методи діагностики карієсу.	2
4	Засоби і методи ремінералізуючої терапії, метод глибокого фторування емалі емаль-герметизуючим ліквідом, технологія Icon. Діагностична фісуротомія та герметизація фісур.	2
5	Лікування глибокого карієсу: одноетапне і відтерміноване. Дентин-герметизуючий ліквід, лікувальні та ізолюючі прокладки.	2
6	Вибір методу лікування некаріозних уражень твердих тканин зубів залежно від нозологічної форми і важкості її клінічних проявів.	2
7	Конусно-променева комп'ютерна томографія, візіографія, ендомікроскопія, ЕОМ та апекслокація в структурі ендодонтичного лікування.	2
8	Медикаментозні засоби в ендодонтії.	2
9	Послідовність застосування ендодонтичних інструментів та методи інструментальної обробки кореневого каналу. Вібраційний, ультразвуковий і лазерний метод обробки кореневого каналу.	2
10	Критерії вибору методу, техніки та пломбувального матеріалу при проведенні естетичної реставрації.	2
11	Пломбувальні матеріали: класифікація, склад, властивості, техніка застосування та критерії вибору.	2
12	Професійна гігієна порожнини рота: методи, алгоритм проведення, контроль якості.	2
13	Ручні пародонтологічні інструменти: види, призначення, техніка використання і етапи роботи. Повітряно-абразивні системи, звукові та ультразвукові скейлери, система „Vector”.	2
14	Травматичні, алергічні, кандидозні, виразкові ураження СОПР.	2
15	Хвороби губ: самостійні та симптоматичні хейліти. Аномалії і захворювання язика.	2
16	Передракові захворювання СОПР та червоної облямівки губ.	2

16	Передракові захворювання СОПР та червоної облямівки губ.	2
17	Постійний електричний струм низької напруги. Імпульсні струми низької частоти і низької напруги. Змінні електричні струми високої частоти. Електричні, магнітні і електромагнітні поля.	2
18	УЗ-, лазеро-, фото- та аероіонотерапія. Масаж, вакуумтерапія. Тепловодолікування, застосування низьких температур, бальнеотерапія, парафіно-, озокерито- і грязелікування. Комплексна контрольна робота.	2

всього 36 годин

СТАЖ ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ

1	COVID-19 – огляд проблемних питань.	П
2	Анестетики: фармакологічна характеристика, механізм їх дії, умови зберігання. Місцеве аплікаційне та ін'єкційне знеболення.	П
	Індивідуальний підбір анестетика залежно від причини та інтенсивності болю, об'єму і характеру стоматологічного втручання та соматичного здоров'я пацієнта. Базовий тестовий контроль.	с/р
	Місцеве знеболення в терапевтичній стоматології.	С
3	Невідкладні стани в стоматології: клініка, діагностика та перша допомога.	П
	Медикаментозні засоби, медичне обладнання та інструменти для надання невідкладної допомоги.	с/р
	Невідкладні стани в стоматології.	С
4	Карієс: етіологія, патогенез, класифікації. Клініка та диференційна діагностика карієсу залежно від глибини ураження.	П
5	Методи лікування карієсу: неінвазивний, мікро- та мінімально інвазивний, оперативно-відновний, ART- метод та загальний.	П
	Методи діагностики карієсу. :вітальне зафарбовування, колориметричний тест, апарат „Diagnodent”, люмінесцентна діагностика, транслюмінація, лазерна фотометрія, флюорисценція.	с/р
	Засоби і методи ремінералізуючої терапії, метод глибокого фторування емалі емаль-герметизуючим ліквідом, технологія Icon. Діагностична фісуротомія та герметизація фісур.	с/р
	Лікування глибокого карієсу: одноетапне і відтерміноване. Дентин-герметизуючий ліквід, лікувальні та ізолюючі прокладки.	с/р
	Карієс зубів.	С
6	Клініка та диференційна діагностика некаріозних уражень, які виникають у період фолікулярного розвитку зубів. Спадкові порушення розвитку твердих тканин зубів.	П
7	Клініка та диференційна діагностика некаріозних уражень, які виникають після прорізування зубів.	П
	Вибір методу лікування некаріозних уражень твердих тканин зубів залежно від нозологічної форми і важкості її клінічних проявів.	с/р
	Некаріозні ураження твердих тканин зубів.	С
8	Клініка та диференційна діагностика різних форм пульпіту (конкрементозний пульпіт, дентиклі) та апікального періодонтиту.	П
9	Методи лікування пульпіту: біологічний, вітальний та девітальний. Консервативне лікування апікального періодонтиту залежно від етіології, перебігу та наявності вогнища деструкції в періапикальних тканинах. Загальне лікування періодонтиту.	П
	Конусно-променева комп'ютерна томографія, візіографія, ендомікроскопія, ЕОМ та апекслокація в структурі ендодонтичного лікування.	с/р
	Медикаментозні засоби в ендодонтії. для: знеболення і девітальізації пульпи; розширення і розпломбування к/к; іригації, зупинки кровотечі і висушування к/к; антисептичних	с/р

	пов'язок, проведення депофорезу та кальційвмісні препарати для тимчасової obturaції і лікування к/к. антибактеріальні та протизапальні препарати для оброблення к/к та антисептичних пов'язок для іригації, дезінфекції к/к та антисептичних пов'язок	
	Захворювання пульпи зуба та періодонта.	С
10	Етапи підготовки кореневого каналу до пломбування. : планування лікування, знеболення та ізоляції операційного поля; тимчасове відновлення коронкової частини зуба, створення ендодонтичного доступу, створення килимової доріжки та визначення робочої довжини к/к; протоколи іригації, розширення та формування к/к.	П
11	Матеріали для заповнення кореневого каналу. Методи і техніки obturaції. Критерії якості пломбування кореневого каналу.	П
	Послідовність застосування ендодонтичних інструментів та методи інструментальної обробки кореневого каналу (ручні, машинні). Вібраційний, ультразвуковий і лазерний метод обробки кореневого каналу.	с/р
	Алгоритм ендодонтичного лікування.	С
12	Алгоритм виконання естетичної реставрації. : планування лікування, гігієнічна підготовка та анатомічна діагностика зуба, вибір кольору, відтінку та прозорості пломбувального матеріалу, ізоляція робочого поля, етапи кінцевої обробки реставрації, критерії якості реставрації.	П
13	Етапи пломбування адгезивною технікою та методом „закритого” і „відкритого сендвіча”.	П
14	Алгоритм виконання прямої реставрації фронтального зуба. Техніка виконання реставрації „силіконовим ключем”. : протоколи препарування та принципи препарування для створення непомітної реставрації, дизайн скосу, ізоляція, адгезивна техніка та пошарова побудова реставрації /пошарова техніка внесення композитного матеріалу, способи побудови контактних поверхонь, кінцева обробка реставрації.	П
	Критерії вибору методу, техніки та пломбувального матеріалу при проведенні естетичної реставрації.	с/р
	Реставраційна терапія.	С
15	Реставраційні матеріали: склоіономерні цементи (класичні, гібридні), компомери, замітник дентину, композитні матеріали світлового твердіння.	П
16	Адгезивні системи: характеристика поколінь, техніка застосування, критерії вибору.	П
	Пломбувальні матеріали: класифікація, склад, властивості, техніка застосування та критерії вибору.	с/р
	Пломбувальні матеріали. Адгезивні системи.	С
17	Клінічний перебіг різних форм папіліту, гінгівіту та локального пародонтиту.	П
18	Медикаментозні засоби для місцевого і загального лікування захворювань пародонта. Лікувальні та захисні пародонтальні пов'язки.	П

	Професійна гігієна порожнини рота: методи, алгоритм проведення, контроль якості.	с/р
	Комплексне лікування запальних захворювань пародонта.	С
19	Клініко-рентгенологічні ознаки генералізованого пародонтиту різного ступеня важкості.	П
20	Хірургічні методи лікування захворювань пародонта. Сучасні матеріали для заміщення кісткових дефектів. Метод направленої регенерації в пародонтальній хірургії.	П
21	Ортопедичні, ортодонтичні та фізіотерапевтичні методи лікування захворювань пародонта.	П
	Ручні пародонтологічні інструменти: види, призначення, техніка використання і етапи роботи. Повітряно-абразивні системи, звукові та ультразвукові скейлери, система „Vector”.	с/р
	Комплексне лікування генералізованого пародонтиту.	С
22	Зміни СОПР при інфекційних захворюваннях.	П
23	Зміни СОПР при захворюваннях внутрішніх органів та екзогенних інтоксикаціях. Зміни СОПР при гіпо- та авітамінозах.	П
24	Принципи комплексного лікування захворювань СОПР. Медикаментозні засоби для місцевого і загального лікування захворювань СОПР.	П
	Травматичні, алергічні, кандидозні, виразкові ураження СОПР.	с/р
	Хвороби губ: самостійні та симптоматичні хейліти. Аномалії і захворювання язика.	с/р
	Передракові захворювання СОПР та червоної облямівки губ.	с/р
	За захворювання слизової оболонки порожнини рота.	С
25	Фізіотерапевтичні методи лікування в практичній ендодонтії: діатермокоагуляція, внутрішньокореневий електрофорез, депофорез гідроксиду міді-кальцію.	П
	Постійний електричний струм низької напруги. Імпульсні струми низької частоти і низької напруги. Змінні електричні струми високої частоти. Електричні, магнітні і електромагнітні поля.	с/р
	УЗ-, лазеро-, фото- та аероіонотерапія. Масаж, вакуумтерапія. Тепловодолікування, застосування низьких температур, бальнеотерапія, парафіно-, озокерито- і грязелікування. Комплексна контрольна робота.	с/р
	Фізіотерапевтичні методи лікування в стоматології.	С
	Заключний іспит.	

Реалізація етапів адгезивної та пошарової техніки реставрації.

Пародонтологічний інструментарій. Система „Vector”. Професійна гігієна порожнини рота. Методи і техніки видалення зубних відкладень.

Попереднє проходження каналів, скатинг і створення килимової доріжки (інструменти PathFile, ProGlider); **СКАУТИНГ**